

vilde betegne paa den Maade de bekjendte simple og temmelig jævne Betragtninger, jeg har gjort mig til Organ for. Jeg troer ikke, at mine Betragtninger vare saa høie og mærkelige, men at de laae temmelig nær, og at de fleste Mennesker dele dem med mig. — Hellere end at vende mig til det ærede Medlem, vil jeg vende mig til den høitærede Justitsminister. Det gjør mig vndt, at han ikke med større Loyalttet omfatter den Costeparagraph i Grundloven, hvorom der er Tale, men paalægger os at føre Devis for, at det er paatrængende nødvendigt nu at gjenneføre den, og at Tiden nu er dertil. Jeg troer ganske vist, at vi ikke vilde være komne med det Forslag, vi have indbragt, hvis vi ikke havde fundet, at det, vi anbefalede, var i høi Grad hensigtsmæssigt; men dernæst troede vi, at det tilkom dem, som modsatte sig Forslaget, at bevise, at dets Gjenneførelse var i høi Grad farlig, og vi troede dette saameget mere, som dets Grundtanke allerede er slaaet fast i Grundloven, og det kun er en simpel Gjenneførelse af det Retsgrundlag, hvorpaa det er Regjeringens Skyldighed at staae. Jeg er imidlertid ganske vist i stor Forlegenhed, naar jeg skal vende mig mod de Grunde, som bleve anførte af den høitærede Minister mod vort Forslag; jeg tilstaaer, at jeg er ikke istand dertil; thi, naar jeg seer mig ret om, har jeg slet ikke hørt anført egentlige Modgrunde fra hans Side. Ministeren talte Noget om Skove, men dette kommer dog ikke umiddelbart Sagen ved. Det Eneste, som han med nogen Styrke dvælede ved, var, at han meente, at man ikke burde gaae videre, end vi ere gaaede, og skulde jeg altsaa vende mig imod ham, maatte jeg forsvare, hvad vi ikke have foreslaaet, men hvad jeg forresten ogsaa er villig til at gaae ind paa, nemlig Arvespørgsmaalet. Det forundrede den høitærede Minister at høre, at man lagde Mere ind i den omhandlede Grundlovsparagraph end det, vi her have foreslaaet. Jeg slaaer her op i Beretningen om den grundlovgivende Rigsforsamlings 1ste Behandling af denne Sag — i Udvalgets Betænkning findes der nemlig Sættet om Sagen — og hvad finder jeg der? Jeg seer ikke

mange Talere, der have havt Ordet i denne Sag, men jeg seer Ingen, som ikke har været enig i, at man skulde gaae videre, end vi have foreslaaet, saaledes at det ikke blot skulde tillades at substituere Pengecapitaler for Godserne, men at man ogsaa tænkte sig indført lige Arvedeling. Der er saaledes Ordføreren Krieger. Han taler om, idet han svarer Zeuthen, at man bør tilstræbe en saadan Ordning med Hensyn til Familieieendommene, at de netop kunne komme mange af Familiens Medlemmer tilgode. Naar jeg saa seer hen til den næste Taler, Drsted, saa siger han, at Meningen med Paragraphen er den, at Familieieendommene kunne „opløses“. Den næste Taler, Eschering, siger, at een af de væsentlige Grunde mod Bibeholdelsen af Stamhuse er Hensynet til Opdragelsen, idet det er et Motiv til en slet Opdragelse, at en Dreng seer, at han med Tiden uden Anstrengelse bliver en formuende Mand. Ogsaa han opfatter altsaa den omhandlede Grundlovsparagraph paa den Maade, at der er Tale om en Deling af Formuen, saa jeg troer ikke, at den høitærede Minister har Ret i, at denne Paragraphs Mening ikke skulde gaae videre, end vi ere gaaede i vort Forslag. — Blandt de andre Punkter, der ere fremdragne imod os, er den megen Tale om Fæstegaardene. Man sagde til mig, da jeg i Formiddags fremhævede, at jeg troede, at Overgang til Selveiendom bedst fremmedes ved, at disse Familieieendomme gik over til fri Besiddelse, at det var Noget, jeg nok kunde sige, men ikke vise; man kunde paaftaae Saadant, men i Virkeligheden forholdt det sig anderledes. Det er imidlertid heldigt, at jeg kan stille bestemte Angivelser op imod denne Benægtelse. Naar jeg seer paa de sidste Angivelser fra det statistiske Bureau, der vedrøre disse Forhold og angaae Aarene fra 1850 til 1863, der er det sidste Aar, saa vidt jeg veed, for hvilket der foreligger Angivelser, hvad finder jeg saa? Der er da fra Lehn, Stamhuse og Sideicommissgodserne forisølgst talt til Selveiendom og Arvesæste 3546 Gaarde med et Tiliggende af 18,407 Tdr. Hartkorn, hvilket udgjør af det ved Begyndelsen af 1850 paa denne Klasse af